

## Výrobní a ekonomické ukazatele u souboru podniků s výrobou mléka za rok 2023

Průměrné ukazatele vycházejí z údajů od 143 podniků s chovem dojených krav v ČR za rok 2023 a byly zpracovány pracovníky VÚŽV, v. v. i. Celkově byla vyhodnocena užitkovost od 72 880 krav (30 037 plemene českého strakatého skotu a 42 843 holštýnského plemene), což představuje v průměru 510 krav v podniku a tvoří to zhruba 20 % populace dojených krav v ČR. V souboru podniků se dojivost pohybovala mezi 5 479 a 14 437 litry na krávu a rok při průměru 9 580 litrů mléka. Oproti průměru podniků za rok 2022 (n=126) byla dojivost vyšší o 202 litrů (+ 2,2 %). Mírně vyšší byla průměrná dojivost u hodnoceného souboru podniků také ve srovnání s průměrem ČR za rok 2023, kde dojivost dle údajů ČSÚ byla 9 352 litrů.

**Tab. 1 Průměrné hodnoty základních ukazatelů u souborů podniků**

Ukazatel	jednotka	2021 (n=120)	2022 (n=126)	2023 (n=143)
výměra zemědělské půdy	ha	2 099	2 038	<b>1 936</b>
dojnic na podnik	n	514	522	<b>510</b>
dojivost na krávu	litry	9 163	9 377	<b>9 580</b>
prodej mléka na krávu		8 898	9 111	<b>9 301</b>
tučnost mléka	%	3,91	3,89	<b>3,85</b>
obsah bílkovin v mléce		3,48	3,47	<b>3,48</b>
počet somatických buněk	tis. ml.	205	207	<b>213</b>
dojnic na ošetřovatele	n	47	49	<b>47</b>
výroba mléka na ošetřovatele	tis. litrů	435	454	<b>445</b>
březost	po 1. inseminaci	59,8	60,0	<b>59,5</b>
jalovic	po všech inseminacích	59,8	58,9	<b>59,4</b>
březost	po 1. inseminaci	42,1	41,8	<b>42,4</b>
krav	po všech inseminacích	43,6	43,4	<b>43,7</b>
počet laktací stáda	n	2,4	2,5	<b>2,5</b>
inseminační index krav		2,3	2,2	<b>2,2</b>
laktační den	dny	173	169	<b>169</b>
věk při prvním otelení		771	761	<b>759</b>
mezidobí		393	387	<b>385</b>
servis perioda		110	107	<b>107</b>
inseminační interval		70	69	<b>69</b>
odchov telat na 100 krav	n	103	106	<b>106</b>
úhyny telat do odstavu	%	5,1	4,5	<b>4,5</b>
obměna stáda krav		35,2	35,1	<b>34,3</b>

Nejvyššími nákladovými položkami chovu dojených krav u hodnocených podniků byly náklady na krmiva (43,7 %), pracovní náklady (13,9 %), režie (12,3 %) a odpisy krav (7,3 %). Tyto čtyři největší nákladové položky představují 77,2 % celkových nákladů. Průměrné celkové náklady za rok 2023 u analyzovaného souboru dosáhly výše 103 tis. Kč na krávu a rok, tj. 282 Kč na krmný den. Odpočtem vedlejších výrobků (ve výši 5,4 % sumy nákladů dle certifikované metodiky z roku 2023) vychází náklady po odpočtu ve výši 97 tis. Kč na krávu a rok a 267 Kč na krmný den. Při tržní produkci mléka 9 301 litrů na krávu a rok, činily náklady po odpočtu vedlejších výrobků 10,47 Kč na litr prodaného mléka. Celkové náklady se oproti roku 2022 zvýšily o 5 177 Kč na krávu a rok (+5,3 %), resp. o 0,34 Kč na litr prodaného mléka (+3,2 %). Mezi roky 2022 a 2023 na krávu a rok byl růst patrný nejvíce v nákladech na krmiva.

V roce 2023 bylo v souboru podniků při průměrné výkupní ceně mléka 11,13 Kč na litr v průměru bez započítání dotací dosaženo zisku 0,66 Kč na litr prodaného mléka. Ve srovnání s rokem předešlým došlo ke zvýšení nákladů na produkci a snížení výkupní ceny. Díky tomu se snížil zisk bez dotací mezi roky 2022 a 2023 z 1,30 na 0,66 Kč na litr prodaného mléka.

**Tab. 2 Ekonomické ukazatele výroby mléka u souboru podniků (n = 143, 2023)**

Ukazatel	kalkulace na			
	krávu (Kč)	krmný den (Kč)	litr prodaného mléka	
			Kč	%
náklady na krmiva a steliva	44 995	123,3	4,84	43,7
pracovní náklady	14 284	39,1	1,54	13,9
odpisy krav	7 530	20,6	0,81	7,3
odpisy majetku	4 370	12,0	0,47	4,2
veterinární výkony + léky a desinfekce	4 037	11,1	0,43	3,9
opravy a udržování	3 518	9,6	0,38	3,4
energie	2 898	7,9	0,31	2,8
plemenářské výkony a inseminace	1 870	5,1	0,20	1,8
pojištění majetku a krav	541	1,5	0,06	0,5
režijní náklady	12 696	34,8	1,37	12,3
ostatní nákladové položky	6 186	16,9	0,67	6,0
<b>náklady celkem</b>	<b>102 925</b>	<b>282,0</b>	<b>11,07</b>	<b>100</b>
odpočet vedlejších výrobků <sup>1)</sup>	5 558	15,2	0,60	5,4
<b>náklady po odpočtu vedlejších výrobků</b>	<b>97 367</b>	<b>266,8</b>	<b>10,47</b>	<b>94,60</b>
tržby za mléko	103 474	283,5	11,13	x
<b>zisk bez dotací</b>	<b>+6 107</b>	<b>+16,7</b>	<b>+0,66</b>	x

1) telata a statková hnojiva. Odpočet ve výši 5,4 % roční sumy nákladů dle certifikované metodiky z roku 2023.